Pakui Hardware

CLEARVIEW

25.09.2026–
7.02.2027
Galeria Arsenał
elektrownia

Duet Pakui Hardware przygląda się infrastrukturze i przemianom związanym z rozwojem sztucznej inteligencji i widzenia maszynowego, a także śladom pozostawionym przez te procesy. W świecie, w którym szybkość transmisji danych jest kluczowa dla sprawnego przebiegu mechanizmów uczenia głębokiego, kable światłowodowe wiją się przez gigantyczne centra danych niczym niewidzialny układ nerwowy. Takie same przewody pokrywają dotknięte wojną krajobrazy, układając się w połyskujące sieci z włókna szklanego, snutego przez niestrudzone drony światłowodowe. Splatając ze sobą to, co naturalne, sztuczne i wirtualne, delikatne polimery tworzą nowe, hybrydowe scenerie. Prezentowana w Galerii Arsenał elektrownia w Białymstoku wystawa „Clearview" to poetycka refleksja nad materialnością technologii, konsekwencjami jej ekspansji oraz jej uwikłaniem w przemoc. To także próba wyobrażenia sobie jej przyszłych, nieoczywistych zastosowań.

Architekturę instalacji tworzą światłowody, które aranżują delikatną, migotliwą, a zarazem wyraźnie materialną przestrzeń. W warunkach bojowych służą one do przesyłania danych pomiędzy dronami FPV a ich ludzkimi operatorami – zwłaszcza tam, gdzie łączność radiowa nie wchodzi w grę. Ich niemal niewidoczna fizyczność kontrastuje z pełnioną funkcją: przesyłaniem informacji, umożliwiającym między innymi zwiad i nadzorowanie maszyn bojowych w polu walki. Dron, fizycznie oddalony od operatora, pozostaje związany z nim światłowodem, który staje się elementem ludzko-technologicznego systemu nerwowego – cienką, kruchą linią łączącą ciało maszyny, człowieka i antycypowane zdarzenie.

Ten sam materiał może służyć zarówno do ochrony, jak i do ataku. Światłowody przewodzą informacje i decyzje – w tym o potencjalnej przemocy. W instalacji *Clearview* technologia nie jawi się więc jako narzędzie neutralne. Obciążają ją zastosowania polityczne i militarne, niemniej pozwala ona wyobrazić sobie świat, w którym takie same rozwiązania mogłyby zostać wykorzystane w celach innych niż konflikt zbrojny.

Zainteresowanie Pakui Hardware włóknami optycznymi wyrosło z obserwacji skutków ich zastosowania w działaniach militarnych. Kilometry zużytych światłowodów – zalegających na polach i łąkach, oplatających krzewy i drzewa, tworzących połyskujące pajęczyny – to artefakty współczesnego konfliktu, ale również potencjalne źródło niebezpieczeństwa dla człowieka i perspektywa długotrwałego zanieczyszczenia środowiska. Namacalny ślad wojny, z jakim wcześniej nie mieliśmy do czynienia.

Wątek ten splata się z zainteresowaniem artystów materialnością nieludzkiej inteligencji oraz możliwością projektowania nowych systemów i porządków. Pomiędzy utkanymi ze światło-

wodów płaszczyznami, ożywionymi specjalnie zaprojektowaną choreografią światła, rozmieszczono obiekty wykonane z tkanin, żywicy, aluminium i stali nierdzewnej. Przyjmują one formę hybrydycznych świadków, szukających schronienia ocaleńców lub domniemanych nadchodzących bytów, jednocześnie materialnych i fantomatycznych. Są pozostałościami po czymś, co wydarzyło się lub dopiero może się wydarzyć. Ich istnienie jest zawieszone pomiędzy technologią a biologią.

Obiekty przywołują pozycje, jakie przybieramy, szukając ochrony przed złym zdarzeniem zsyłanym przez fatum. Wprowadzają tym samym motyw kruchości, pozostający w paradoksalnym związku z technologiczną funkcjonalnością i potęgą użytych materiałów. To, co ma zapewniać kontrolę i bezpieczeństwo, okazuje się delikatne, podatne na zerwanie, deformację i rozpad. Czy to przypadek, że w mitologii greckiej fatum utożsamiano z Mojrami, które snuły i przecinały nić ludzkiego losu – cienką jak światłowód?

Światło organizuje przestrzeń instalacji niczym pamięć odległego zachodu słońca. Jego liryczna obecność staje się lejtmotywem wystawy, wprowadzając do technologicznego krajobrazu element romantyczny. Obiekty wydają się zatrzymane pomiędzy procesem a produktem, pomiędzy maszyną a jej fantomem. Nasuwają skojarzenia z naprawą, ulepszaniem i utrzymaniem powłoki, a także z biomechaniką inżynierską: dziedziną, która pozwala zastąpić uszkodzone części ciała, a w przyszłości – być może – tworzyć jego nowe, hybrydyczne formy.

Długie, nieregularne elementy z aluminium użyte w obiektach przywołują z kolei pozostałości wojennych maszyn deformujących się pod wpływem ekstremalnej temperatury. Metal topiący się w momencie eksplozji traci swoją pierwotną funkcję i formę, pozostawiając na podłożu zastygające strugi. Destrukcja staje się u artystów procesem kreacji – maszyna traci swoją materialną funkcjonalność, a jej pozostałości zaczynają istnieć jako nowy byt, ślad lub zapis zdarzenia wtopiony w organiczno-mineralną tkankę ziemi.

Sięgając ponownie do mitologii, można stwierdzić, że *Clearview* nawiązuje do nici Ariadny, dzięki której Tezeusz mógł odnaleźć drogę powrotną z labiryntu Minotaura. Jednak współczesne włókna optyczne nie prowadzą już człowieka przez labirynt, lecz same stają się jego technologiczną częścią. Praca Pakui Hardware oferuje możliwość odwrócenia tego porządku. Technologia militarna funkcjonuje tu poza swoim pierwotnym przeznaczeniem: jako narzędzie potencjalnej transformacji. W tym sensie instalacja nabiera pacyfistycznego i wolnościowego wymiaru, ale nie przez ucieczkę od technologii, lecz przez zmianę sposobu jej pojmowania i wykorzystania.

Po hipotetycznym zakończeniu wojen – i niewykluczonym zniknięciu gatunku ludzkiego – na ziemi pozostaną wielkie obszary pokryte pajęczyną przewodów optycznych. Pozostałości konfliktu staną się wtedy śladami wymarłej cywilizacji – materiałem oczekującym na inne zastosowanie i innych użytkowników. Być może organizmy, które przejmą planetę, wykorzystają ją w sposób bardziej troskliwy i odpowiedzialny. Ale czy naprawdę musi nastąpić kres człowieka, aby na Ziemi zapanowało życie bez dominacji i walki o wpływy?

Rzeźba wideo, rozjaśniająca drugą salę pulsującym światłem, dopełnia warstwę narracyjną. Obraz roślin, rejestrowany za pomocą cyfrowego urządzenia pracującego w podczerwieni, wprowadza kolejną perspektywę – nie tylko pozaludzką, ale rejestrowaną w niedostępnym dla oka zakresie fal. Dominującym motywem jest tu barszcz Sosnowskiego (*Heracleum sosnowskyi*), porastający okolice pracowni artystów. Roślina, która pojawia się jako gatunek inwazyjny, staje się lokalnym świadkiem przemian środowiska. Jej obecność otwiera pytania o ekspansję, adaptację i współistnienie, ale również o to, kto ma prawo określać granicę pomiędzy tym, co rodzime, a tym, co obce.

Instalacja *Clearview* przechodzi zatem od technologii militarnej poprzez materialne pozostałości konfliktu aż po widzenie maszynowe. Metal, szkło, światło, polimer, techniczny przewód i żywy organizm splatają się w jeden krajobraz. Nie jest on ani wizją przyszłości, ani dokumentem teraźniejszości. Jest raczej fantomowym obrazem świata, w którym technologie i pozaludzkie organizmy zaczynają budować nowe, nieznane dotąd porządki.

BIOGRAMY

Pakui Hardware (Neringa Černiauskaitė i Ugnius Gelguda) – litewski duet artystyczny działający od 2014 roku. W swojej wspólnej praktyce Černiauskaitė i Gelguda badają relacje między materialnością, ciałem i technologią, tworząc instalacje rzeźbiarskie i przestrzenne. Wystawy indywidualne duetu odbyły się m.in. w Zachęcie – Narodowej Galeria Sztuki w Warszawie, BALTIC Centre for Contemporary Art w Gateshead oraz MUMOK w Wiedniu. W 2024 roku Pakui Hardware wraz z Mariją Teresė Rožanskaitė reprezentowali Litwę na 60. Biennale w Wenecji. Prace duetu pokazywano również podczas międzynarodowych biennale i triennale, w tym: Performa Biennial, Bukhara Biennial, Istanbul Biennial, 13. Baltic Triennial w Wilnie oraz Biennale Gherdëina we Włoszech, a także na wystawach zbiorowych w Kunsthalle Basel, MAXXI w Rzymie, galeriach narodowych w Pradze i Wilnie, CAPC Bordeaux oraz BOZAR w Brukseli.

Eliza Urwanowicz-Rojecka – socjolożka, absolwentka studiów kulturowych i studiów nad globalizacją. Kuratorka, koordynatorka oraz inicjatorka projektów z obszaru sztuk wizualnych i nauk humanistyczno-społecznych, zawodowo od ponad 10 lat związana z Galerią Arsenał w Białymstoku. Kuratorka i współkuratorka (m.in. z Ewą Chacianowską, Nikitą Kadanem, Katarzyną Różniak-Szabelską, Sergeyem Shabohinem, Moniką Szewczyk, Jakubem Wróblewskim, Natalią Vatsadze, Zuzanną Sękowską) wystaw: „Solidarność i sprawstwo", „Strach", „Kateryna Lysovenko. Ogród cmentarny", „Świadomość planetarna", „Radykalne rodzicielstwo", „Nowe ekosystemy sztuki", „Monika Drożyńska. Słowo oporu", „Świadomość planetarna. Nowe ekosystemy troski". Koordynatorka takich projektów, jak „Gazeta Dzieci" i „Laboratorium badań nad szczęściem". Inicjatorka cykli wydarzeń „Miasto – przestrzeń – społeczność" oraz „Nowe ekofilozofie" (wraz z prof. Bartoszem Kuźniarzem) organizowanych w ramach programu publicznego Galerii Arsenał. Współkuratorka (wraz z prof. Jakubem Wróblewskim) platformy badawczo-artystycznej „Horyzonty Zdarzeń Wirtualnych. Prognozy rozwoju nowych rzeczywistości cyfrowych". Managerka projektu „The Makers: Mobilizing Arts, Knowledge and Education to Reclaim Human Agency. Strategies for the Age of Machine Thinking", realizowanego w ramach programu Horizon Europe.

Jakub Wróblewski – artysta interdyscyplinarny, twórca i badacz, reżyser doświadczeń VR (*Bardo, Lovestory, Channelers*). Zajmuje się narracją audiowizualną, działaniami immersyjnymi, projektami artystycznymi i naukowymi, wideo, filmem interaktywnym, projektowaniem graficznym oraz strukturami narracji wizualnej. Jego strategia artystyczna opiera się na badaniu i poszerzaniu granic medium, z którym aktualnie pracuje. Od 2017 roku jego zainteresowania skupiają się na rzeczywistości wirtualnej, silnikach gier, eksperymentach z technologią 3D, problemie ucieleśnienia w VR oraz estetyce. Od 2022 roku jego praca i badania koncentrują się na analizie i wykorzystaniu sztucznej inteligencji oraz narzędzi uczenia maszynowego. Pracuje na stanowisku profesora uczelni na Wydziale Sztuki Mediów Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie, prowadząc Pracownię 3D i Zdarzeń Wirtualnych II. Wykładał w Polsce, Belgii, Indiach, Anglii, Turcji, Holandii i Norwegii.
Więcej informacji: https://jakubwroblewski.com/

Sigita Simona Paplauskaite – choreografka przestrzeni, mieszka i pracuje w Wilnie. Poprzez eksperymenty i długotrwałe projekty poszukuje nowych sposobów współpracy i tworzenia wiedzy, dążąc do budowania autentycznych i inspirujących miejsc. Jej praktyka obejmuje projekty z zakresu land artu, architektury i projektowania wystaw. Wieloletnie doświadczenie zdobywane w Belgii, Danii, Holandii, Wielkiej Brytanii i na Litwie pozwoliło jej wypracować interdyscyplinarne podejście do praktyk przestrzennych, łączące krajobraz, architekturę, sztukę i badania na styku różnych dziedzin.
Więcej informacji: www.sigitasimona.com

Julius Kuršys – litewski projektant oświetlenia, fotograf i edukator. Ukończył studia magisterskie z fotografii i sztuki mediów w Akademii Sztuk Pięknych w Wilnie. Od ponad dziesięciu lat projektuje oświetlenie dla teatrów narodowych i niezależnych na Litwie. W 2024 roku otrzymał Nagrodę Ministerstwa Kultury w dziedzinie profesjonalnych sztuk performatywnych za pracę przy spektaklach teatralnych. Obok realizacji projektów teatralnych prezentuje własną twórczość fotograficzną na wystawach indywidualnych oraz pracuje jako wykładowca technologii eventowych i komunikacji oświetleniowej na Wileńskim Uniwersytecie Technicznym im. Giedymina.

WYDARZENIA TOWARZYSZĄCE

miejsce: Galeria Arsenał elektrownia, Białystok, ul. Elektryczna 13, (wejście od Świętojańskiej)

25.09.2026 (piątek), godz. 18
Otwarcie wystawy

26.09.2026 (sobota), godz. 9.45–17.15
Konferencja **„Oblicza równowagi cyfrowej / Digital Sustainabilities"**
Wydarzenie inaugurujące projekt ***The Makers: Mobilizing Arts, Knowledge, and Education to Reclaim Human Agency. Strategies for the Age of Machine Thinking*** (Odzyskiwanie ludzkiej sprawczości poprzez sztukę, wytwarzanie wiedzy i edukację. Strategie na epokę myślenia maszynowego). Konferencja będzie prowadzona w języku angielskim, wstęp wolny

26.09.2026 (sobota), godz. 10
Oprowadzanie autorskie po wystawie w języku angielskim
Ze względu na konferencję „Oblicza równowagi cyfrowej"
po oprowadzaniu autorskim wystawa będzie zamknięta dla zwiedzających

25.10.2026 (niedziela), godz. 12
Oprowadzanie po wystawie w języku ukraińskim: Yulia Kostereva

25.10.2026 (niedziela), godz. 13.30
Oprowadzanie po wystawie w języku białoruskim: Alina Wawrzeniuk

29.11.2026 (niedziela), godz. 12
„Krytyczna filozofia technologii". Oprowadzanie autorskie po wystawie
z Michałem Krzykawskim Wydarzenie w ramach cyklu „Nowe ekofilozofie sztuki"

30.01.2027 (sobota), godz. 11
„Miękkie łącza". Warsztat dla dorosłych zapraszający do doświadczenia wystawy
poprzez ruch, zmysły i uważność. Prowadzenie: Ksymena Wojtkowska

7.02.2027 (niedziela), godz. 12
Finisażowe oprowadzanie autorsko-kuratorskie w języku angielskim,
konsekutywnie tłumaczone na język polski

6.10.2026–7.02.2027 (wtorek – niedziela), godz. 10–17
„WY-Twórcy". Samoobsługowe koszyki dla rodzin i przyjaciół z zestawami kreatywnych zadań pogłębiających odbiór wystawy. Bez zapisów, w cenie biletu wstępu na wystawę

Możliwość oprowadzania indywidualnego lub grupowego po wystawie
zapisy: m.mackenzie@galeria-arsenal.pl lub telefonicznie: 858742061

Możliwość oprowadzania z audiodeskrypcją od 10.11.2026
zapisy: j.bietkal@galeria-arsenal.pl lub telefonicznie: 858742041

KOLOFON

zespół kuratorski:
Eliza Urwanowicz-Rojecka i Jakub Wróblewski

architektura:
Sigita Simona Paplauskaitė

reżyseria światła:
Julius Kuršys

produkcja i koordynacja:
Ewa Chacianowska, Urszula Dąbrowska, Yulia Kostereva, Eliza Urwanowicz-Rojecka

identyfikacja wizualna wystawy:
Vytautas Volbekas

realizacja wystawy:
Maciej Zaniewski, Kacper Gorysz, Krzysztof Kazimierski, Kyle MacKenzie,
Michał Małeczek, Mateusz Smorczewski

nadzór konserwatorski nad pracami prezentowanymi na wystawie:
Martyna Dąbrowska-Wojteczek

komunikacja i promocja:
Gabriela Owdziej, Piotr Trypus

tłumaczenie z polskiego na angielski i z angielskiego na polski:
Anna Bergiel

redakcja i korekta:
Ewa Borowska, Agnieszka Lenkiewicz-Ołdytowska

dokumentacja wideo:
Jan Szewczyk

dokumentacja fotograficzna wystawy:
Ugnius Gelguda

edukacja:
Katarzyna Kida, Justyna Kołodko-Bietkał, Ksymena Wojtkowska

konsultacja prawna:
Urszula Dubieniecka-Kiszło

administracyjne wsparcie produkcji:
Aneta Szekalska

koordynatorka ds. obsługi i rozwoju publiczności:
Maja MacKenzie

osoby opiekujące się wystawą:
Maja MacKenzie, Krzysztof Kazimierski, Małgorzata Kopciewska, Tomasz Lelo, Kyle MacKenzie,
Mateusz Smorczewski, Piotr Trypus, Olena Turowska, Ksymena Wojtkowska

rozwiązania multimedialne:
Eidotech Polska

EIDOTECH • Polska

Dofinansowano ze środków Litewskiej Rady Kultury

LITHUANIAN COUNCIL FOR CULTURE

Wydarzenie **DIGITAL SUSTAINABILITIES** odbywa się w ramach projektu
The Makers: Mobilizing Arts, Knowledge, and Education to Reclaim Human Agency Strategies for the Age of Machine Thinking

Funded by the European Union

Sfinansowane ze środków UE. Wyrażone poglądy i opinie są jedynie opiniami autora lub autorów i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy i opinie Unii Europejskiej lub Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Badań Naukowych (REA).
Unia Europejska ani organ przyznający dotację nie ponoszą za nie odpowiedzialności

---

PATRONI MEDIALNI

ORGANIZATOR

Galeria Arsenał w Białymstoku
ul. Adama Mickiewicza 2, 15-222 Białystok
tel. +48 85 742 03 53
mail@galeria-arsenal.pl
galeriaarsenal.pl

miejska instytucja kultury

Miejsce
Galeria Arsenał elektrownia
Białystok, ul. Elektryczna 13 (wejście od ul. Świętojańskiej)

Wystawa czynna
wt-nd: 10-18, ostatnie wejście o 17.30
ceny biletów: normalny 8 zł; ulgowy 4 zł
w czwartki wstęp wolny
szczegółowy cennik z wykazem zniżek dostępny na: galeriaarsenal.pl/zaplanuj-wizyte/
Galeria honoruje Kartę Dużej Rodziny, Białostocką Kartę Dużej Rodziny oraz Kartę Aktywnego Seniora 60+

Galeria Arsenał w Białymstoku oferuje wszystkim osobom uchodźczym bezpłatny wstęp na wystawy i wydarzenia
Галерея Арсенал у Білостоці пропонує всім біженцям безкоштовний вхід на виставки та заходи
Галерэя Арсенал у Беластоку прапануе ўсім бежанцам бясплатны ўваход на выставы і мерапрыемствы
Arsenal Gallery in Bialystok offers free entry to exhibitions and events to all refugee persons